

Hur påverkar tillgång till studentbostad studenters studieresultat?

Negar Khaliliaraghi

Hur påverkar tillgång till studentbostad studenters studieresultat?^a

av

Negar Khaliliaraghi^b

2025-12-05

Sammanfattning

Bostadsbrist bland studenter är ett återkommande problem och flera lärosäten tillhandahåller studentbostäder för att underlätta situationen. Det finns dock begränsad kunskap om vilka konsekvenser bristande bostadstillgång har för studenter. I denna rapport undersöks hur tidig tillgång till studentbostäder med relativt låg hyra påverkar studieprestationer och vilka mekanismer som ligger bakom eventuella effekter. Analysen bygger på data från ett bostadslotteri i Lund där studentbostäder fördelas slumpmässigt till nya studenter. Resultaten visar att de som får studentbostad vid terminsstart uppnår högre betyg. Analyser av enkät-data visar att de också arbetar mer sällan vid sidan av studierna, har kortare restid till universitetet och upplever en högre grad av bostadsstabilitet. Studien är den första som etablerar ett orsakssamband mellan tillgång till universitetsnära bostäder med relativt låg hyra och studenters studieresultat.

^a Rapporten är en populärvetenskaplig sammanfattning av IFAU working paper 2025:23 (Khaliliaraghi, 2025). Tack till Petter Lundborg, Therese Nilsson, Ana Rodríguez-González, Petra Persson, Eva Ranchill, Caroline Hall och seminariedeltagare på Copenhagen Education Network, IFAU och Lunds universitet för värdefulla kommentarer. Finansiellt stöd från Stiftelsen Lars Hiertas Minne och Stiftelsen för främjande av ekonomisk forskning vid Lunds universitet uppskattas. Data från AF Bostäder har generöst ställts till förfogande. Jag tackar särskilt Claes Hjortronsteen och Alexander Gahnström vid AF Bostäder samt Camilla Jönsson vid Ladok för värdefull hjälp med datatillgång.

^b IFAU; e-post: negar.khaliliaraghi@ifau.uu.se

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	AF Bostäders bostadslotteri.....	5
3	Data och urval.....	8
4	Metod för att skatta effekter av tillgång till studentbostad	9
5	Effekter av studentbostad på studieprestationer	11
6	Vad kan förklara resultaten?	14
7	Avslutande kommentarer.....	17
	Referenser	19

1 Inledning

Bostadsbrist och höga boendekostnader är ett globalt problem med negativa konsekvenser för ekonomin, bland annat genom sämre rörlighet på arbetsmarknaden, ökade skillnader i levnadsnivå och hämmad ekonomisk tillväxt (UN Habitat, 2015; Glaeser och Gyourko, 2018; Dustmann m.fl., 2022). I många länder är problemet särskilt påtagligt bland högskolestudenter, i takt med att allt fler väljer att studera vidare och efterfrågan på bostäder ökar. Många studenter möter därmed en kombination av brist på lämpliga bostäder och höga hyror. Studenter har dessutom ofta begränsade ekonomiska resurser, vilket gör dem beroende av prismässigt överkomliga boendebaltern. Bostadsläget påverkar inte bara studenters boendesituation, utan kan också ha betydelse för vilka som har möjlighet att påbörja högre studier och hur väl de klarar sina utbildningar. I Sverige är bostadssituationen ett påtagligt problem för många studenter: enligt Sveriges förenade studentkårer bor omkring 70 procent av landets studenter i städer som inte kan erbjuda dem en lämplig bostad vid terminsstart (SFS, 2024).¹

För att hjälpa studenter att hitta överkomliga bostäder erbjuder många lärosäten olika boendebaltern. Det kan handla om boende i studentkorridor eller om att underlätta tillgången till bostäder genom särskilda avtal med bostadsbolag. Dessa boenden har i regel två tydliga fördelar: hyrorna är ofta lägre än för andra bostäder med motsvarande storlek och läge, och de är mer tillgängliga då många nyligen antagna studenter uppfyller villkoren för att kunna ansöka om dem. Det finns dock begränsad kunskap om hur tillgång till studentbostad faktiskt påverkar studenters studieresultat. En grundläggande svårighet med att studera denna fråga är att tillgången till bostad, liksom tidpunkten då man får en bostad, sällan är slumpmässig utan hänger samman med både faktorer som kan observeras i data (såsom inkomst och föräldrabakgrund) och faktorer som är svåra att mäta (såsom motivation och personliga nätverk). En enkel jämförelse mellan studenter som bor i studentbostäder och de som inte gör det fångar därför inte den faktiska effekten av tillgången till studentbostad. Eventuella skillnader i studieresultat mellan dessa grupper kan i stället spegla underliggande skillnader mellan grupperna snarare än konsekvenserna av själva boendesituationen.

I denna rapport studerar jag effekten av att tidigt få tillgång till en studentbostad på studenters studieresultat. För att fånga ett orsakssamband använder jag ett bostadslotteri i Lund, där studenter slumpmässigt tilldelades olika sannolikheter att få tillgång till en studentbostad vid läsårets början. Lotteriet, som

¹ Situationen har beskrivits som akut och har lett till en riksdagsmotion som efterlyser reformer av studentbostadspolitiken samt ökade investeringar i byggandet av studentbostäder (Riksdagen, 2022).

genomfördes inför terminsstarten hösten 2022, tilldelade var och en av de 2 546 deltagarna – samtliga nyantagna universitetsstudenter – ett slumpmässigt ordningstal som avgjorde deras plats i kön till studentbostäder. De relativt låga hyrorna och den stabilitet som följer av dessa hyreskontrakt skulle kunna spela en viktig roll för studenternas välbefinnande och studieresultat. Tillgång till denna typ av boende kan också minska den stress och osäkerhet som är förknippad med bostadssökande och göra det möjligt för studenterna att i högre utsträckning fokusera på sina studier redan från terminsstarten. En stabil boendesituation kan också frigöra tid genom att minska behovet av korta hyreskontrakt och upprepade flyttar under läsåret. Studenter som inte säkrar bostad tidigt möter ofta högre hyror på den privata bostadsmarknaden och därmed en större ekonomisk press. Det kan i sin tur kräva mer arbete vid sidan av studierna eller längre pendling, vilket skulle kunna påverka studieprestationerna negativt. Med hjälp av enkätdata som samlats in bland deltagarna i lotteriet undersöker jag även vilka mekanismer som kan förklara eventuella effekter på studieresultaten.

Givet utbudet av lediga bostäder hade studenter som hamnat bland de 200 högst rankade i lotteriet störst sannolikhet att få en studentbostad före terminsstart. Resultaten visar tydliga positiva effekter av att bo i en studentbostad med överkomlig hyra vid studiernas början på studenternas studieprestationer: Betygen ökar med 0,28 standardavvikelser, vilket innebär en betydande förbättring, och sannolikheten att tillhöra de översta 5 respektive 10 procenten i betygsfördelningen stiger med 33 respektive 43 procent. Effekterna drivs främst av internationella studenter. Analysen av enkätdata ger stöd för ett antal möjliga mekanismer: Studenter som inte fick tillgång till studentbostad bor oftare utanför Lund och delar oftare bostad med andra. Längre restid har i tidigare forskning kopplats till lägre engagemang i studierna, vilket kan påverka prestationerna negativt (Kobus m.fl., 2015). Studenter som tidigt fick tillgång till studentbostad arbetar också mer sällan under terminen, vilket kan bidra till deras starkare studieresultat. De har dessutom en stabilare boendesituation med förstahandskontrakt som täcker hela studietiden.

Detta är den första studie som presenterar direkt evidens för att tillgång till prismässigt överkomliga studentbostäder kan leda till förbättrade studieresultat. Resultaten visar att bostadsförhållanden spelar en betydelsefull roll för studenters studieprestationer, vilket i förlängningen skulle kunna ha betydelse för deras långsiktiga ekonomiska utfall (Card, 1999; Zhang, 2008; Kirkeboen m.fl., 2016).

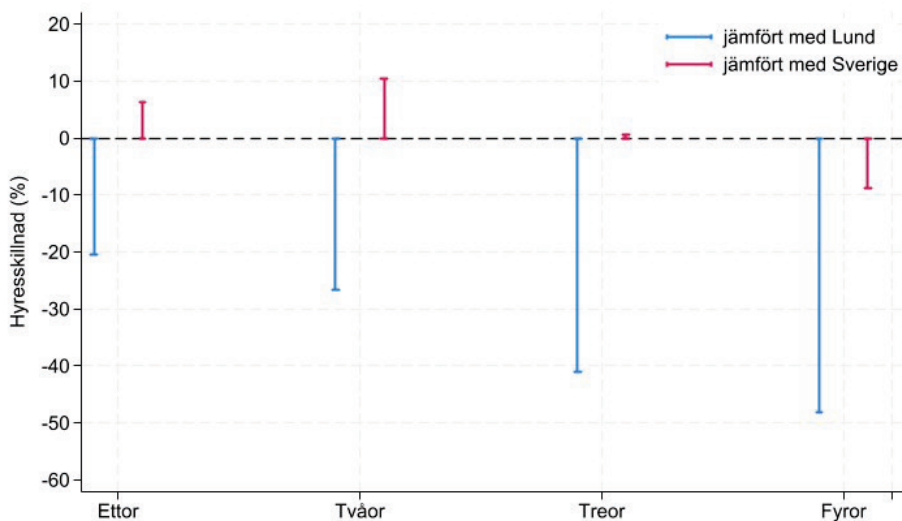
2 AF Bostäders bostadslotteri

Lunds kommun har omkring 125 000 invånare, varav nästan hälften är studenter, vilket gör staden till en utpräglad universitetsstad. Den stora mängden studenter i kombination med ett begränsat bostadsutbud har dock bidragit till bostadsbrist och stigande hyror, vilket särskilt drabbar nyantagna studenter.

Studenter i Lund har huvudsakligen tre vägar till bostad, med olika behörighetsregler. För det första erbjuder LU Accommodation (en del av Lunds universitet) bostäder utanför campus i Lund, Helsingborg och Malmö. Dessa är avsedda för studenter från länder utanför EU/EES som betalar studieavgift. Studenter från EU/EES, liksom doktorander och utbytesstudenter som inte betalar studieavgift har inte tillgång till dessa bostäder.

Den andra vägen är den privata bostadsmarknaden. Den korta tiden mellan antagningsbesked (i slutet av mars eller juli) och terminsstart i september gör det dock svårt för många att hitta en lämplig bostad i tid. För internationella studenter med mindre kunskap om hur den svenska bostadsmarknaden fungerar kan det vara särskilt svårt. Både svenska och internationella studenter använder sig därför ofta av alternativa metoder, såsom inofficiella Facebookgrupper och olika bostadswebbplatser.

Den tredje vägen är genom AF Bostäder, ett universitetsanknutet bostadsföretag. Samtliga nyantagna studenter, både svenska och internationella, kan söka bostad genom AF Bostäder (AF). AF Bostäder är en icke-vinstdriven stiftelse och den största förvaltaren av studentbostäder i södra Sverige, med över 6 000 bostäder i olika områden i Lund. Nästan hälften är korridorsrum med delade gemensamma ytor som kök och vardagsrum; resten är lägenheter med ett till fyra rum. AF:s centrala lägen, förstahandskontrakt och relativt låga hyror gör att detta är ett attraktivt boendalternativ för studenter. AF:s bostäder är i allmänhet billigare än likvärdiga alternativ på den privata hyresmarknaden, både i Lund och i Sverige som helhet. Figur 1 visar den procentuella skillnaden i genomsnittlig hyra mellan AF:s studentbostäder och andra hyresrätter i Lund respektive Sverige, uppdelat efter lägenhetstyp. Figuren visar att AF:s bostäder är avsevärt mer prisvärda än jämförbara alternativ på Lunds privata hyresmarknad.



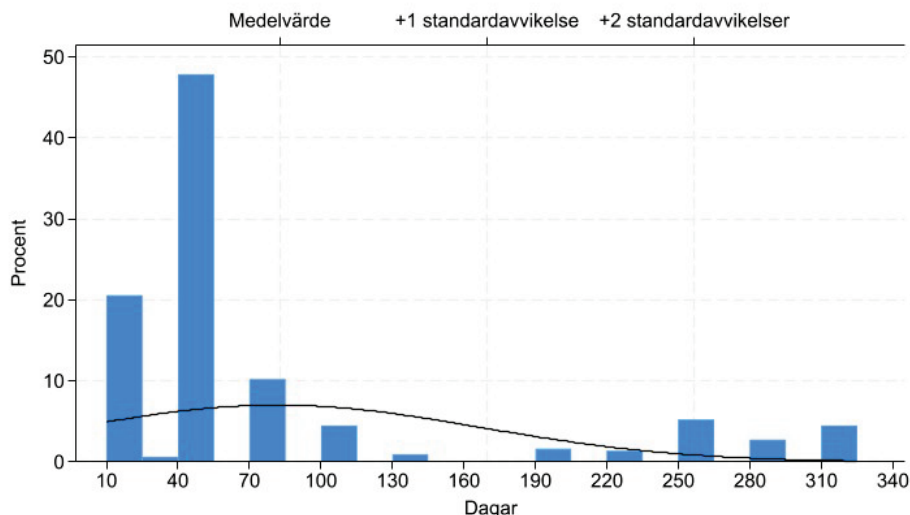
Figur 1 Hyresskillnader mellan AF-bostäder och andra hyresrätter i Lund och Sverige

Anm: Figuren visar procentuell skillnad i genomsnittlig hyra mellan AF-bostäder och jämförbara hyresrätter i Lund (blå markeringar) respektive Sverige (röda markeringar), uppdelat efter lägenhetstyp. Värderna under noll innebär att AF-bostäder är billigare än motsvarande bostäder på den privata hyresmarknaden. Figuren baseras på data från SCB (hyreskostnader för Sverige) och olika bostadsplattformar (hyreskostnader i Lund) och avser 2023.

I juli varje år, efter att studenterna fått antagningsbesked men innan terminsstart, genomför AF Bostäder ett digitalt bostadslotteri för nyantagna studenter. I lotteriet tilldelas deltagarna ett slumpmässigt ordningstal som avgör deras plats i kön för att få en studentbostad. Studenter som är behöriga att delta i lotteriet har två dagar på sig att registrera sig, och endast de som inte har varit bosatta i Skåne under de senaste tolv månaderna och inte tidigare har studerat vid Lunds universitet kan delta. När registreringen har stängt genomför AF den slumpmässiga dragningen och publicerar resultaten följande dag. Varje deltagare tilldelas en unik tidsstämpel i formatet ÅÅÅÅ-MM-DD TT:MM, som utgör den lottade platsen i rangordningen. En tidigare tidsstämpel innebär en bättre plats i kön och därmed högre prioritet till bostad. Denna slumpmässiga rangordning används i rapporten för att skatta effekterna av att få tillgång till studentbostad vid terminsstart på olika utfall.

Höstterminen 2022 påbörjade närmare 7 500 studenter studier vid Lunds universitet. Totalt anmälde sig 2 546 personer till AF:s bostadslotteri och tilldelades en slumpmässig köplats. Från augusti och framåt fördelade AF ett antal bostäder varje månad till deltagarna i lotteriet. Vid terminsstart hade 208

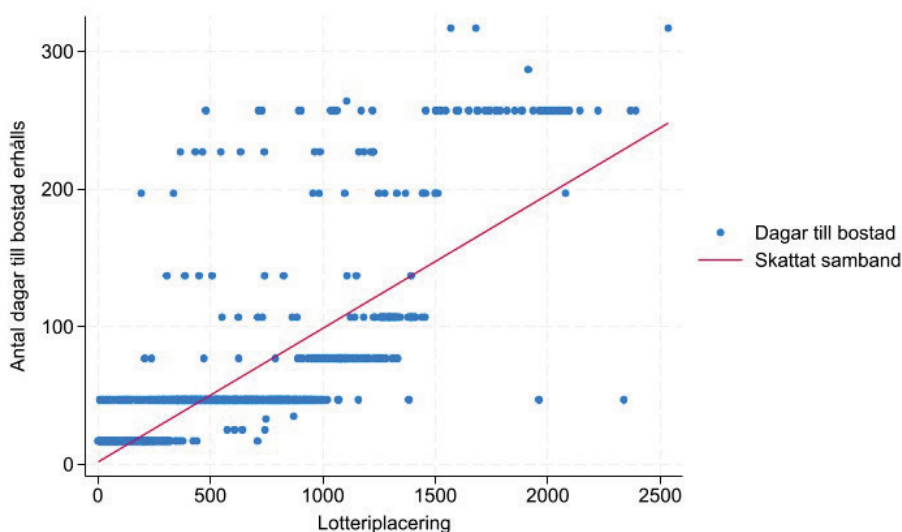
studenter fått bostad genom AF, och i maj 2023 hade antalet ökat till 985. Utvecklingen illustreras i Figur 2.



Figur 2 Fördelning av antalet dagar mellan lotteriet och datumet då studentbostad erhöles

Anm: Figuren visar andelen av deltagarna som fick studentbostad vid olika tidpunkter efter lotteriet, uttryckt i procent. Fördelningen avser endast de deltagare som erhöles bostad senast i maj 2023. Den svarta linjen representerar en så kallad utjämnad täthetsfunktion (*smoothed density function*) och de svarta vertikala strecken markerar medelvärdet samt en och två standardavvikelser ovanför medelvärdet.

För att illustrera sambandet mellan placeringen i lotteriet och tiden det tog att få bostad genom AF visar Figur 3 antalet dagar mellan lotteriet och erhållen bostad i förhållande till deltagares lotteriplacering. Den uppåtlutande regressionslinjen visar ett tydligt positivt samband: deltagare med högre lotteriplacering (sämre köplats) väntar i genomsnitt betydligt längre på att få bostad än de med bättre lotteriplacering. Detta mönster bekräftar att den slumpmässiga rangordningen hade en tydlig effekt på i vilken ordning studenterna fick tillgång till studentbostad och att en bra köplats leder till snabbare tillgång till studentbostad.



Figur 3 Samband mellan lotteriplacering och antal dagar till erhållen bostad

Anm: Figuren visar sambandet mellan deltagarnas lotteriplacering (x-axeln) och antalet dagar mellan lotteriet och datumet då bostaden erhöles (y-axeln). Varje punkt motsvarar en deltagare i lotteriet. Den röda linjen visar anpassade värden baserade på en linjär regression. Den stigande lutningen visar att studenter med sämre lotteriplacering i genomsnitt väntar längre på att få bostad.

3 Data och urval

Analysen bygger på data från flera olika källor. Den mest centrala är AF Bostäders bostadslotteri inför höstterminen 2022, med totalt 2 546 deltagare. Detta datamaterial innehåller information om deltagarnas lotteriplacering samt när och var de tilldelats en bostad. Denna information har sedan kopplats till studieregistret Ladok, som innehåller uppgifter om både den aktuella studenten och studiekamraternas studieprestationer (t.ex. provresultat), påbörjade kurser, avklarade högskolepoäng och studieriktning. För att göra betygen jämförbara mellan kurser har varje provresultat standardiserats till att ha medelvärde 0 och standardavvikelse 1, och därefter viktats med antalet högskolepoäng (ECTS) för kursen. Det viktade genomsnittet av de standardiserade provresultaten utgör det huvudsakliga utfallsmåttet i analysen. Därutöver har jag skapat indikatorer på hög akademisk prestation genom att beräkna andelen tillfällen då en student placerar sig bland de 5 respektive 10 procenten bäst presterande i betygsfördelningen på genomförda kurser.

Jag har genomfört två enkätundersökningar för att få information om deltagarnas bostadspreferenser, boendesituation, sociala aktiviteter och om de

arbetar vid sidan av studierna. Syftet var att undersöka om studenter som får bostad tidigare uppvisar andra mönster när det gäller boendeförhållanden och hur de fördelar sin tid. Enkät I, som genomfördes direkt efter lotteriet, bad deltagarna ange vilka aspekter av bostaden som var viktigast för dem, exempelvis hyra, läge, bostadens storlek eller skick. Deltagarna fick också rangordna sina preferenser för olika typer av boenden. Enkät II, vilken genomfördes månadsvis under sex månader efter lotteriet, syftade till att följa deltagarnas boendesituation över tid och innehöll frågor om bostadens läge, kontraktets längd och typ samt uppsägningstid. Utifrån dessa uppgifter konstruerar jag ett mått på boendestabilitet. Den senare enkäten innehöll också frågor om hur mycket tid studenterna ägnade åt sociala aktiviteter och deltids- eller heltidsarbete, för att fånga hur de fördelade sin tid utanför studierna. Sammantaget svarade 874 individer på minst en enkät, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 34,33 procent. Samtliga enkätfrågor och beskrivande statistik redovisas i Khaliliaraghi (2025).

I ett sista steg skickades de ovan beskrivna uppgifterna till Statistiska centralbyrån (SCB) för anonymisering och länkning till registerdata för att få information om bland annat studenternas föräldrabakgrund, sysselsättning och inkomster. För 1 246 lotterideltagare, huvudsakligen svenskfödda studenter, finns sådana registeruppgifter tillgängliga. För resterade deltagare som nyligen flyttat till Sverige saknas däremot registeruppgifter.

Huvudurvalet i analysen består av 1 802 lotterideltagare som avslutat minst en kurs med betyg på skalan A–E under höstterminen läsåret 2022/23, vilket motsvarar 70 procent av samtliga lotterideltagare. De resterande 30 procenten läste antingen kurser med betygsättningen godkänd/icke-godkänd eller klarade inte någon kurs under den första terminen. Bland de 1 802 studenterna i urvalet hade 208 fått bostad genom AF Bostäder redan i september 2022, medan övriga antingen fick bostad senare under året eller inte alls.

4 Metod för att skatta effekter av tillgång till studentbostad

Syftet med denna rapport är att undersöka om tidig tillgång till studentbostad påverkar studenters studieresultat. Att fånga denna typ av orsakssamband är normalt sett svårt, eftersom studenter som lyckas ordna bostad tidigt kan skilja sig från studenter som inte lyckas med det, även i andra avseenden som kan ha betydelse för deras studieprestationer. Exempelvis kan studenter som hittar ett stabilt boende redan vid terminsstart ha en mer gynnad bakgrund, exempelvis föräldrar med högre inkomster och utbildning som kan ha engagerat sig mer i deras skolgång. Om dessa studenter senare uppnår högre studieresultat är det

oklart om framgången beror på att de haft ett stabilt boende under studietiden eller på deras mer gynnade bakgrund. För att fastställa ett orsakssamband måste vi jämföra studenter med olika bostadstillgång men som i övrigt är lika, både i observerbara och icke-observerbara avseenden. Bostadslotteriet möjliggör en sådan jämförelse: Eftersom placeringen i lotteriet tilldelas slumpmässigt och är oberoende av studenternas bakgrund, kan eventuella systematiska skillnader i studieresultat mellan deltagare med olika bra placering tillskrivas skillnader i bostadstillgång.

Inför höstterminen 2022 fanns det drygt 200 studentbostäder tillgängliga för deltagare i lotteriet. Det innebär att omkring 200 deltagare hade möjlighet att få bostad innan terminsstart. Eftersom en bättre lotteriplacering ökar sannolikheten att få bostad tidigare än andra deltagare skapar jag en indikatorvariabel som antar värdet 1 om deltagarens lotteriplacering är bland de 200 främsta. Denna variabel kan påverka deltagarnas studieresultat genom att den påverkar sannolikheten att få studentbostad vid höstterminens början. I mer tekniska termer används indikatorvariabeln som en så kallad instrumentvariabel (IV) för sannolikheten att få studentbostad, vilket gör det möjligt att isolera den kausala effekten av bostadstillgång på olika utfall. Förenklat beskrivet är en instrumentvariabel en variabel som är relaterad till behandlingen (i detta fall att få studentbostad) men inte direkt till utfallet (studenternas studieresultat). Därmed påverkar instrumentvariabeln utfallet enbart genom sin inverkan på behandlingsvariabeln. Metoden beskrivs mer utförligt i Khaliliaraghi (2025).

För att metoden ska vara giltig måste en lotteriplacering under 200 öka sannolikheten att få studentbostad före terminsstart. I Khaliliaraghi (2025) visar jag att en lotteriplacering under 200 ökar denna sannolikhet med 66 procentenheter för huvudurvalet. Att effekten inte uppgår till 100 procentenheter kan ha flera förklaringar. För det första ansöker inte alla deltagare med en placering under 200 om bostad hos AF, troligen på grund av att de redan har ordnat annat boende. För det andra kan det hända att vissa deltagare med en lotteriplacering över 200 får studentbostad, om de ansöker om en bostad som ingen med bättre placering har sökt. Jag har också undersökt om lotteriplaceringen verkligen är slumpmässig genom att skatta korrelationer mellan lotteriplacering och individuella egenskaper såsom ålder, kön, invandringsbakgrund, sysselsättning, studiemedel och tidigare årsinkomst. Avsaknaden av signifikanta samband bekräftar att lotteriplaceringen är slumpmässigt tilldelad, vilket stärker metodens giltighet. Dessa korrelationer och ytterligare tester av metodens antaganden redovisas i Khaliliaraghi (2025).

5 Effekter av studentbostad på studieprestationer

Jag börjar med att undersöka hur boende i studentbostad påverkar studenternas betyg och placering i betygsfördelningen på genomförda kurser. Urvalet består av deltagare i lotteriet som har minst ett betygsatt kursresultat (dvs. ej endast godkänt/icke-godkänt) under den första terminen. Resultaten redovisas i Panel A i Tabell 1. Studenter som bodde i studentbostad fick i genomsnitt 0,29 standardavvikelser högre betyg, en skillnad som är statistiskt säkerställd på 1-procentsnivån. För att få en uppfattning om storleken på effekten kan man tänka sig en betygsskala från 0 till 100 med en standardavvikelse på 10 poäng. Effekten skulle då motsvara en ökning med ungefär 3 poäng. Det rör sig om en stor effekt, i nivå med några av de större effekter tidigare studier funnit vid utvärderingar av insatser för att stärka studieresultat (Sacerdote, 2001; Dynarski, 2003; Angrist m.fl., 2009; Bettinger och Long, 2010). Sannolikheten att tillhöra de 5 respektive 10 procent bäst presterande i klassen ökade dessutom med 10 respektive 15 procentenheter, vilket motsvarar ökningarna med 33 respektive 43 procent (0,1030/0,31; 0,1544/0,36).

Skattningarna i Panel A baseras på samtliga lotterideltagare med betygssatta kurser, oavsett om registeruppgifter om demografisk eller föräldrabakgrund finns tillgängliga eller inte. I Panel B begränsar jag analysen till deltagare för vilka sådan information finns. Jag gör det av två skäl. För det första fokuserar analysen främst på svenska studenter, vilka kan ha lättare att ordna boende själva genom bättre kännedom om bostadsmarknaden och personliga nätverk. För det andra blir det möjligt att undersöka om inkluderandet av kontrollvariabler i analysen påverkar resultaten. Om randomiseringen är giltig bör inkluderandet av kontrollvariabler nämligen inte förändra resultaten i någon större utsträckning. De skattade effekterna i Panel B är i ungefär samma storleksordning som i Panel A, även om de inte längre är statistiskt säkerställda. Att inkludera kontrollvariabler har endast en marginell påverkan på skattningarna, vilket styrker metodens giltighet. Att effekterna inte längre är statistiskt säkerställda beror troligen på att antalet observationer är färre, men det kan också tyda på att effekterna varierar mellan grupper. Svenska studenter, som redan är bekanta med den lokala kulturen, språket och utbildningssystemet, skulle kunna vara mindre beroende av de fördelar som studentbostäder medför. Med dessa potentiella skillnader i åtanke fokuserar nästa analys på studenter som nyligen flyttat till Sverige för att påbörja sina studier.

Panel C redovisar resultaten för lotterideltagare som nyligen flyttat till Sverige, definierat som studenter som inte varit folkbokförda i Sverige under de senaste två åren före terminsstart. För denna grupp leder boende i studentbostad vid terminsstart till att de standardiserade betygen i genomsnitt ökar med 0,33

standardavvikelser. Sannolikheten att tillhöra de 5 respektive 10 procent bäst presterande i betygsfördelningen ökar med 11 respektive 17 procentenheter. Dessa effekter är något större än de som observeras i hela urvalet, men skillnaderna mellan grupperna är inte statistiskt säkerställda.

Sammantaget tyder resultaten på att tidig tillgång till studentbostad i genomsnitt förbättrar studieresultaten för samtliga studenter, med potentiellt större effekter för de som nyligen flyttat till Sverige och därmed möter större utmaningar när det gäller att hitta ett stabilt boende och integreras i universitetsmiljön.²

Tabell 1 Effekter av studentbostad i september på studieresultat

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Genomsnittligt standardiserat betyg	Genomsnittligt standardiserat betyg	Topp 5 %	Topp 5 %	Topp 10 %	Topp 10 %
<i>Panel A: Hela urvalet</i>						
Effekt av bostad i september	0,2866*** (0,1101)		0,1030** (0,0506)		0,1544*** (0,0528)	
Medelvärde	0,05		0,31		0,36	
Antal observationer	1 802		1 802		1 802	
Kontrollvariabler inkluderade	Nej		Nej		Nej	
<i>Panel B: Svenska studenter</i>						
Effekt av bostad i september	0,2938 (0,2203)	0,3127 (0,2093)	0,0721 (0,0947)	0,0819 (0,0910)	0,1399 (0,1016)	0,1051 (0,0939)
Medelvärde	0,07	0,07	0,27	0,27	0,34	0,34
Antal observationer	655	655	655	655	655	655
Kontrollvariabler inkluderade	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja
<i>Panel C: Studenter som nyligen kommit till Sverige</i>						
Effekt av bostad i september	0,3258*** (0,1221)		0,1136* (0,0612)		0,1719*** (0,0635)	
Medelvärde	0,03		0,34		0,37	
Antal observationer	1 014		1 014		1 014	
Kontrollvariabler inkluderade	Nej		Nej		Nej	

Anm: Tabellen visar skattade effekter av tillgång till studentbostad vid terminsstart på studenternas studieresultat. Skattningarna har gjorts med tvåstegsanalyser (2SLS) där en lotteriplacering bland de 200 bästa i AF:s bostadslotteri används som instrument för tillgång till studentbostad i september. Utfallsvariablerna utgörs av genomsnittliga standardiserade betyg samt andelen kurser där studenten placerar sig bland de 5 respektive 10 procent bäst presterande. Skattningarna i Panel B inkluderar kontrollvariabler för kön, ålder, invandringsbakgrund, föräldrarnas utbildningsnivå och inkomster samt så kallade fixa effekter för studieriktning. Medelvärdena avser kontrollgruppen (studenter utan studentbostad i september). Robusta standardfel redovisas inom parentes. ***/**/* indikerar att skattningen är statistiskt säkerställt skild från noll på 1/5/10-procentsnivån.

² I Khaliliaraghi (2025) redovisas robusthetsanalyser och ytterligare heterogenitetsanalyser.

Analysen hittills har fokuserat på hur tillgång till studentbostad påverkar betygen bland lotterideltagare som är inskrivna vid universitetet. Bostadssituationen kan dock även påverka i vilken utsträckning studenter fortsätter eller hoppar av sina studier. Tabell 2 visar skattade effekter på sannolikheten att avbryta studierna samt sannolikheten att klara minst en tentamen under det första studieåret. Båda effekterna är små och inte statistiskt säkerställda. Detta resultat är viktigt eftersom det innebär att de tidigare observerade resultaten inte drivs av selektivt bortfall eller sammansättningsförändringar till följd av om studenterna har studentbostad eller inte. En ytterligare analys, som redovisas i Khaliliaraghi (2025), visar att det inte finns någon signifikant skillnad i antalet registrerade högskolepoäng mellan studenter med en lotteriplacering under och över 200. Detta visar att studenter med bättre studieresultat inte läser färre poäng.

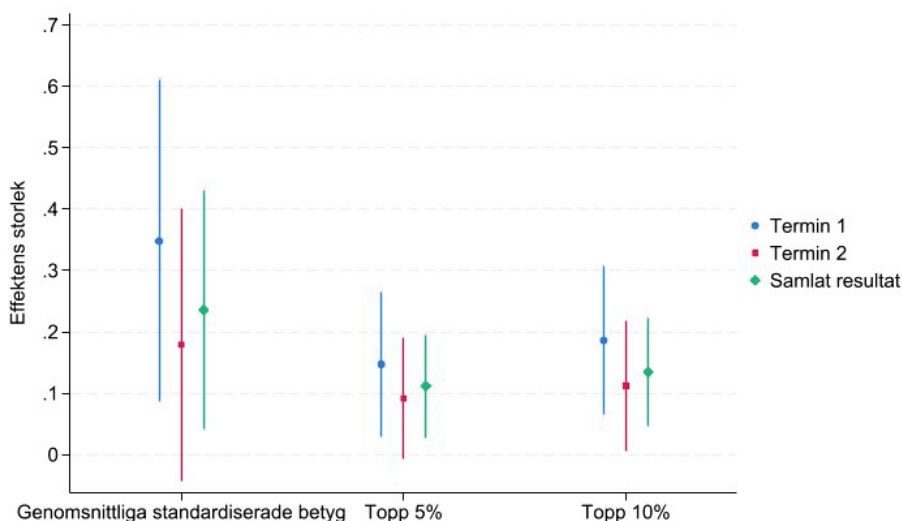
Tabell 2 Effekt av studentbostad i september på sannolikheten att avbryta studierna samt att klara minst en tentamen

	Avbrutit studier	Klarat minst en tentamen
Effekt av bostad i september	-0,0324 (0,0217)	0,0201 (0,0255)
Medelvärde	0,06	0,94
Antal observationer	2 546	2 546

Anm: Tabellen visar skattade effekter av tillgång till studentbostad vid terminsstart på sannolikheten att avbryta studierna samt att klara minst en tentamen under det första studieåret. Skattningarna har gjorts med tvåstegsanalyser (2SLS) där lotteriplacering bland de 200 bästa i AF:s bostadslotteri används som instrument för tillgång till studentbostad i september. Utfallsvariablerna är indikatorer för avbrott och godkänd tentamen. Medelvärdena avser kontrollgruppen (studenter utan studentbostad i september). Robusta standardfel redovisas inom parentes. ***/**/* indikerar att skattningen är statistiskt säkerställt skild från noll på 1/5/10-procentsnivån.

Resultaten som presenterats hittills avser deltagarnas studieresultat under den första terminen vid universitetet. Förbättrade prestationer under den första terminen skulle kunna kvarstå även den andra terminen eller vara tillräckligt starka för att påverka det samlade studieresultatet för läsåret. Figur 4 redovisar skattade effekter under både första och andra terminen samt sammantaget för läsåret. Effekterna är mindre och den statistiska osäkerheten är större under den andra terminen. Effekterna på sannolikheten att tillhöra de 5 respektive 10 procent bäst presterande är dock fortfarande statistiskt säkerställda.

Två huvudsakliga slutsatser kan dras från dessa resultat. För det första minskar fördelarna med att tidigt få studentbostad något ju längre läsåret fortskrider, eftersom studenter med sämre lotteriplacering så småningom också får bostad, antingen via AF eller andra kanaler. För det andra tyder den fortsatt positiva effekten på det samlade studieresultatet på att tillgång till studentbostad ger bestående fördelar, snarare än endast en tillfällig förbättring under den första terminen.



Figur 4 Effekter av tillgång till studentbostad i september på studieresultat under första och andra terminen samt sammantaget

Anm: Figuren visar skattade effekter av tillgång till studentbostad vid terminsstart på studenternas genomsnittliga standardiserade betyg samt andelen kurser där studenten placerar sig bland de 5 respektive 10 procent bäst presterande. De vertikala linjerna visar 95-procentiga konfidensintervall. Skattningarna har gjorts med tvåstegsanalyser (2SLS) där en lotteriplacering bland de 200 bästa i AF:s bostadslotteri används som instrument för tillgång till studentbostad i september.

En ytterligare viktig fråga är om tillgång till studentbostad har samma positiva effekt på studieresultaten om bostaden erhålls någon gång under den första terminen snarare än innan terminen börjar. När jag undersöker effekten av att få bostad via AF vid olika tidpunkter under första terminen finner jag små och statistiskt osäkra effekter. Resultaten tyder därmed på att fördelarna med tidig tillgång till studentbostad minskar över tid. Det kan bero på att studenter som får studentbostad senare redan har upplevt de störningar som kan följa av att sakna ett stabilt boende vid studiestart. Tidpunkten verkar alltså spela en avgörande roll för hur boendesituationen påverkar studieresultaten. En mer utförlig diskussion och fullständiga resultat redovisas i Khaliliaraghi (2025).

6 Vad kan förklara resultaten?

I detta avsnitt undersöker jag ytterligare utfall som kan påverkas av tillgång till studentbostad och som kan ha betydelse för studieresultaten. Dessa utfall baseras

på svaren i enkätundersökningarna, som besvarades av cirka 26 procent av lotterideltagarna i huvudurvalet.³

Studenter utan studentbostad kan behöva arbeta för att ha råd med hyran, bo långt från universitetet eller uppleva missnöje med sitt boende av andra skäl. Det skulle i förlängningen kunna påverka deras studieresultat. En specifik mekanism jag undersöker är om studenterna arbetar. Även om mycket av forskningen har funnit negativa effekter av att arbeta vid sidan av studierna, finns det också studier som pekar på potentiella långsiktiga fördelar (Darolia, 2014; Neyt m.fl., 2019; Thies, 2023). Att resultaten skiljer sig mellan olika undersökningar kan bero på nackdelar som minskad studietid och att arbetet saknar relevans för utbildningen, samt skillnader i effekter mellan olika grupper av studenter och beroende på arbetets omfattning. Ytterligare mekanismer jag undersöker är bostadens läge, om studenten delar bostad och mängden sociala aktiviteter. Att ha nära till universitetet kan påverka närvaron på föreläsningar och därigenom studieresultaten. Att dela bostad, särskilt med en annan student, kan också påverka prestationerna, beroende på den andra studentens studieförmåga (Sacerdote, 2001; Zimmerman, 2003).

Jag använder samma analysmetod som tidigare men för följande utfallsvariabler: sysselsättningsstatus, bostadsort, om studenten delar bostad och antal sociala aktiviteter. Tabell 3 visar effekten av tillgång till studentbostad i september på dessa utfall för olika urval av lotterideltagare. De första två kolumnerna visar effekterna på heltids- respektive deltidsarbete. Heltidsarbete är relativt ovanligt bland deltagarna – endast omkring 2 procent uppger att de arbetar heltid. Den skattade effekten på heltidsarbete är negativ och statistiskt säkerställd i de flesta urval, medan det inte finns någon statistiskt säkerställd effekt på förekomsten av deltidsarbete. Som diskuterats tidigare kan bostad på den privata bostadsmarknaden medföra större ekonomisk press, eftersom hyrorna där i regel är högre än för AF:s bostäder. Studenter utan studentbostad kan därför behöva arbeta för att ha råd med högre hyror. Detta förklarar sannolikt det negativa sambandet mellan att ha studentbostad redan i september och sannolikheten att arbeta heltid.

Att få tillgång till studentbostad ökar sannolikheten att bo i Lund, jämfört med på annan ort, för samtliga urval. Detta är väntat eftersom samtliga studentbostäder är belägna i Lund. Effekten motsvarar en ökning med 14–16 procentenheter, beroende på urval. Boende i studentbostad minskar också sannolikheten att dela bostad. För hela urvalet uppgår minskningen till 31 procentenheter, vilket motsvarar cirka 45 procent (-0,3098/0,69). Resultatet kan förklaras av att

³ Den totala svarsfrekvensen var 34,33 procent. Analysurvalet (26 procent) består av dem som både svarade på enkäten och har betyg registrerade den första terminen.

bostäder på den privata marknaden ofta delas mellan flera personer för att sänka kostnaderna, medan studentbostäder ofta består av prismässigt överkomliga enkelrum. Denna boendeform kan ge studenterna större privat utrymme och stabilitet, vilket i sin tur kan bidra till de förbättrade studieresultat som vi observerat. När det gäller mängden sociala aktiviteter finner jag inga statistiskt säkerställda effekter.

Tabell 3 Effekter av studentbostad i september på förvärvsarbete, typ av boende och mängden sociala aktiviteter

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Heltidsarbete	Deltidsarbete	Bo i Lund	Delar boende	Sociala aktiviteter (per vecka)
<i>Panel A: Hela urvalet</i>					
Effekt av bostad i september	-0,0266* (0,0138)	-0,0190 (0,0454)	0,1465*** (0,0225)	-0,3098*** (0,0692)	0,5785 (0,4502)
Medelvärde	0,02	0,14	0,88	0,69	3,67
Antal observationer	1 234	1 234	1 234	1 234	1 234
<i>Panel B: Svenska studenter</i>					
Effekt av bostad i september	-0,0291** (0,0142)	-0,0655 (0,0753)	0,1299*** (0,0295)	0,4618*** (0,1311)	0,2890 (0,7089)
Medelvärde	0,01	0,13	0,92	0,63	3,85
Antal observationer	421	421	421	421	421
<i>Panel C: Studenter som nyligen kommit till Sverige</i>					
Effekt av bostad i september	-0,0230 (0,0228)	0,0109 (0,0651)	0,1486*** (0,0345)	-0,2029** (0,0881)	0,7742 (0,7093)
Medelvärde	0,03	0,15	0,85	0,74	3,59
Antal observationer	746	746	746	746	746
Fixa effekter för enkätmånad	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Anm: Tabellen visar skattade effekter av tillgång till studentbostad vid terminsstart på utfall relaterade till sysselsättning, typ av boende och sociala aktiviteter. Skattningarna har gjorts med tvåstegs-analyser (2SLS) där en lotteriplacering bland de 200 bästa i AF:s bostadslotteri används som instrument för tillgång till studentbostad i september. Utfallsvariablerna är indikatorer för hel- och deltidarbete, boende i Lund, delat boende samt antal sociala aktiviteter per vecka. Medelvärdena avser kontrollgruppen (studenter utan studentbostad i september). Robusta standardfel redovisas inom parentes. ***/**/* indikerar att skattningen är statistiskt säkerställt skild från noll på 1/5/10-procentnivån.

Det är möjligt att en central mekanism genom vilken studentbostäder förbättrar studieresultaten är bostadsstabilitet. För att undersöka det skapar jag ett index för bostadsstabilitet baserat på svaren i enkätundersökningarna. Indexet fångar tre huvudsakliga dimensioner av stabilitet:

- *Boendetidens längd:* Hur länge studenter kan bo kvar i sin nuvarande bostad. I AF:s bostäder kan studenter bo kvar under hela studietiden (upp till sex år),

medan privata hyreskontrakt ofta är kortare, ibland endast några månader, vilket kan skapa stress och instabilitet.

- *Typ av hyreskontrakt:* I vilken utsträckning hyresavtalet erbjuder trygghet. AF:s bostäder omfattas av förstahandskontrakt och reglerade hyror, medan privata boenden ofta baseras på andrahandskontrakt eller informella arrangemang som ger mindre säkerhet.
- *Uppsägningstid:* Hur lång tid hyresgäster måste säga upp bostaden i förväg. AF:s bostäder kräver vanligen en till två månaders uppsägningstid, jämfört med tre månader eller mer för många privata hyresavtal.

Det sammansatta indexet varierar mellan 5 och 12, där högre värden indikerar mer stabila boendeförhållanden. Tabell 4 visar att tidig tillgång till studentbostad ökar detta index med cirka 5–7 procent (0,6342/8,97; 0,4876/8,97). Storleken på effekten varierar något beroende på om analysen kontrollerar för studieinriktning eller inte. En högre grad av bostadsstabilitet bidrar sannolikt till bättre studieresultat genom att minska den stress och de störningar som är förknippade med att behöva flytta.

Tabell 4 Effekter av studentbostad i september på bostadsstabilitet

	(1)	(2)
	Index för bostadsstabilitet	Index för bostadsstabilitet
Effekt av bostad i september	0,6342*** (0,1057)	0,4876*** (0,1562)
Medelvärde	8,97	8,97
Antal observationer	1 137	1 137
Fixa effekter för enkätmånad	Ja	Ja
Fixa effekter för studieriktning	Nej	Ja

Anm: Tabellen visar skattade effekter av tillgång till studentbostad vid terminsstart på ett sammansatt index för bostadsstabilitet. Indexet baseras på tre komponenter: (1) boendetidens längd, (2) typ av hyreskontrakt och (3) uppsägningstid. Indexet varierar mellan 5 och 12, där högre värden indikerar mer stabila boendeförhållanden. Skattningarna har gjorts med tvåstegsanalyser (2SLS) där en lotteriplacering bland de 200 bästa i AF:s bostadslotteri används som instrument för tillgång till studentbostad i september. Medelvärdena avser kontrollgruppen (studenter utan studentbostad i september). Robusta standardfel redovisas inom parentes. ***/**/* indikerar att skattningen är statistiskt säkerställt skild från noll på 1/5/10-procentsnivån.

7 Avslutande kommentarer

Högskolestudenter möter ofta utmaningar när det gäller att hitta ett prismässigt överkomligt och stabilt boende på studieorten. Många lärosäten erbjuder studentbostäder för att underlätta denna situation. Det finns dock begränsat med kunskap om hur bristande bostadstillgång påverkar studenters studieresultat. Lika viktigt är att förstå mekanismerna bakom eventuella effekter. Studenter utan

stabilt boende kan behöva justera studie- och arbetstider liksom boendesituation på sätt som i sin tur påverkar deras utbildning.

Denna rapport undersöker dessa frågor genom att studera ett lotterisystem för att fördela studentbostäder i Lund. Genom att kombinera data från lotteriet med en uppföljande enkätundersökning samt information om deltagarnas studieresultat ger rapporten nya insikter om hur tillgång till studentbostäder med relativt låga hyror påverkar studenters studieresultat och bostadssituation. Resultaten visar att tillgång till studentbostad vid terminsstart har en tydlig positiv effekt på studieresultaten. Analyser av enkätdata tyder på att faktorer som högre grad av bostadsstabilitet, mindre arbete vid sidan av studierna, kortare avstånd till campus och färre lägenhetskamrater delvis skulle kunna förklara de förbättrade studieresultaten.

Sammantaget visar rapporten att bristande tillgång till studentbostäder, och den bostadsinstabilitet som följer, kan utgöra ett hinder för goda studieresultat. Resultaten pekar också på flera intressanta områden för framtida forskning – exempelvis att kvantifiera effekten av de enskilda mekanismerna och att undersöka strategier för att minska de negativa konsekvenserna av bostadsbrist för olika grupper av studenter.

Referenser

- Angrist, J., Lang, D., och Oreopoulos, P., 2009. Incentives and services for college achievement: Evidence from a randomized trial. *American Economic Journal: Applied Economics*, Vol. 1, Nr. 1, s. 136–163.
- Bettinger, E. och Long, B.T., 2010. Does cheaper mean better? The impact of using adjunct instructors on student outcomes. *The Review of Economics and Statistics*, Vol. 92, Nr. 3, s. 598–613.
- Card, D., 1999. The causal effect of education on earnings. *Handbook of labor economics*, Vol. 3, s. 1801–1863.
- Darolia, R., 2014. Working (and studying) day and night: Heterogeneous effects of working on the academic performance of full-time and part-time students. *Economics of Education Review*, Vol. 38, s. 38–50.
- Dustmann, C., Fitzenberger, B., och Zimmermann, M., 2022. Housing expenditure and income inequality. *The Economic Journal*, Vol. 132, Nr. 645, s. 1709–1736.
- Dynarski, S.M., 2003. Does aid matter? Measuring the effect of student aid on college attendance and completion. *American Economic Review*, Vol. 93, Nr. 1, s. 279–288.
- Glaeser, E. och Gyourko, J., 2018. The economic implications of housing supply. *Journal of economic perspectives*, Vol. 32, Nr. 1, s. 3–30.
- Khaliliaraghi, N., 2025. Housing by chance: The academic impacts of lottery-based access to student accommodation. Working paper 2025:23, IFAU.
- Kirkeboen, L.J., Leuven, E., och Mogstad, M., 2016. Field of study, earnings, and self-selection. *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 131, Nr. 3, s. 1057–1111.
- Kobus, M.B., Van Ommeren, J.N., och Rietveld, P., 2015. Student commute time, university presence and academic achievement. *Regional Science and Urban Economics*, Vol. 52, s. 129–140.
- Neyt, B., Omey, E., Verhaest, D., och Baert, S., 2019. Does student work really affect educational outcomes? A review of the literature. *Journal of economic surveys*, Vol. 33, Nr. 3, s. 896–921.
- Riksdagen, 2022. Motion 2022/23:1339 – Bostadssituationen för studenter.

- Sacerdote, B., 2001. Peer effects with random assignment: Results for Dartmouth roommates. *The Quarterly journal of economics*, Vol. 116, Nr. 2, s. 681–704.
- SFS, 2024. Bostadsrapport.
- Thies, T., 2023. International students in higher education: the effect of student employment on academic performance and study progress. *Higher Education*, Vol. 86, Nr. 4, s. 933–951.
- UN Habitat, 2015. Housing at the center of the New Urban Agenda.
- Zhang, L., 2008. The way to wealth and the way to leisure: The impact of college education on graduates' earnings and hours of work. *Research in Higher Education*, Vol. 49, s. 199–213.
- Zimmerman, D.J., 2003. Peer effects in academic outcomes: Evidence from a natural experiment. *Review of Economics and statistics*, Vol. 85, Nr. 1, s. 9–23.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Arbetsmarknadsdepartementet med placering i Uppsala.

IFAU ska främja, stödja och genom forskning genomföra uppföljningar och utvärderingar.

Uppdraget omfattar effekter av arbetsmarknads- och utbildningspolitik, arbetsmarknadens funktionssätt och arbetsmarknadseffekter av socialförsäkringen.

I rapportserien presenteras såväl IFAU:s forskning som resultat av samarbeten med andra nationella och internationella forskningsorganisationer.

IFAU delar årligen ut bidrag till olika forskningsprojekt, vars resultat publiceras i rapportserien.

Rapporterna kan vara fristående eller publiceras tillsammans med ett Working paper.

Alla IFAU:s publikationer finns på www.ifau.se